

Täysistunto

Torstai 4.6.2020 klo 16.00—20.52

2.4. Suullinen kysymys paikallisen sopimisen edistämisestä (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 79/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Harkimo.

Keskustelu

16.44 **Harry Harkimo liik:** Arvoisa puhemies! Kun velkaannumme tätä tahtia, ainoa tapa, millä tästä nousee, yksi niistä, on työttömyyden vähentäminen. Paikallinen sopiminen on asia, josta on puhuttu täällä eduskunnassa niin kauan kuin minä olen istunut täällä. Eilen A-studiossa kokoomus ja keskusta olivat herttaisen yksimielisiä siitä, että paikallista sopimista pitää saada enemmän. He istuivat kuitenkin neljä vuotta hallituksessa, ja mitään ei tapahtunut. Paikallinen sopiminen lisää joustoja ja vähentää työttömyyttä. Ainoat, jotka vastustavat tätä henkeen ja vereen, ovat ammattiyhdistysliikkeet, joita muutenkin hallituksen pitäisi verottaa. Pääministeri Marin, kysyn teiltä: meinaako teidän hallituksenne edistää paikallista sopimista?

16.45 **Työministeri Tuula Haatainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Harkimon kysymys viittasi edellisen hallituskauden tekemisiin. Silloinhan työmarkkinajärjestöt olivat valmiit sopimaan paikallisesta sopimisesta, mutta se ei mennyt läpi, koska Suomen Yrittäjät eivät olleet mukana siinä nähtävästi. Tätä kokonaisuutta käsittelee tämäkin hallitus edelleen. [Paavo Arhinmäki: Suomen Yrittäjät kaatoi paikallisen sopimisen!] Se on yksi asia, joka on näissä työllisyystyöryhmän alatyöryhmissä valmistelun alla. Siinä etsitään ratkaisua, joka on myös kestävä, joka myöskään ei romuta meidän nykyistä hyvää, toimivaa työehtosopimusjärjestelmäämme. Eli etsitään sellaista ratkaisua, jossa voitaisiin näitä yhdistää. Mutta se työ on kesken.

16.45 **Heikki Autto kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallituksen puolelta odotettaisiin nyt todella toimia siihen, miten nämä velat aikanaan maksetaan, miten ylipäättään julkinen talous saataisiin tasapainoon. Viisas olisi varautunut jo ennalta. Voihan olla, että meillä on pian edessämme jokin toinen kriisi, ja esimerkiksi se vuosi, joka hallituksella oli ennen tätä koronakevättä, olisi ollut viisasta käyttää niiden työllisyystoimien tekemiseksi. Tuossa edellä olevassa keskustelussa valtiovarainministeri puhui näistä EU-tason veroista, ja tämän keskustelun kuluessa pääministeri on antanut ymmärtää, että hetken päästä tulee kansallisten verojen kiristyksiä — hallitus on jo päättänyt vaikkapa kesällä nyt voimaan tulevasta polttoaineverojen kiristyksestä. Kysyisin itse asiassa pääministeriltä: Voiko veroaste kansalaisille nousta 100 prosenttiin, ja jos se ei voi nousta yli 100

Pöytäkirjan asiakohta PTK 87/2020 vp

prosentin, niin kuinka korkeaksi te aiotte veroasteen kansalaisille nostaa? Kun nyt valmistellaan EU-tason lisäveroja, puuhataan maakuntauudistusta ja jotkut haaveilevat näistä maakuntaverosta, valtiolla ja kunnilla on paine kiristää omaa verotustaan, niin kuinka korkeaksi te aiotte [Puhemies koputtaa] suomalaisten verotuksen oikein nostaa?

16.47 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuvasin omassa puheenvuorossani sitä, minkälaisista elementeistä talouden pitkän aikavälin tasapainottaminen muodostuu. Ensimmäisenä pitää olla kasvun löytäminen, elpyminen tästä šokista, minkä olemme kokeneet, investointien luominen, työllisyyden vahvistaminen tätä kautta. Toisena kokonaisuutena ovat rakenneuudistukset, erityisesti sellaiset rakenneuudistukset, joilla saamme työllisyyttä Suomessa nostettua. Ja kolmantena kokonaisuutena ovat sopeutustoimet, joiden sisällä on verokysymyksiä, ja siellä on tietenkin myös menopuolen kysymyksiä. Ja tämä on se kokonaisuus, jota itse katson, kun ajattelen sitä polkua, joka Suomella on edessä seuraavan kymmenen vuoden aikana. Hallitus ei ole muuttanut linjaansa tai hallitusohjelmaansa näiltä osin, mutta me tulemme käymään tietenkin keskustelun vakavasti tämän talouden edessä olevan haasteen suuruudesta ja siitä, millä tavalla jo tällä hallituskaudella voimme varmistaa, että seuraavan kymmenen vuoden polku on myös talouden näkökulmasta kestävä, ja pyrin kuvaamaan tätä kokonaisuutta, [Puhemies koputtaa] niitä elementtejä, joita tässä keskustelussa on mukana.

16.48 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustelu, kysymys alkoi velkaantumisesta, ja tällä viikolla kokoomus on kyselytunnilla huolissaan Suomen velkaantumisesta, ja totta kai, kukaan ei varmaan politiikkaan lähtenyt sen vuoksi, että mielellään ottaisi velkaa. Mutta, arvoisa puhemies, ehkä on hyvä muistaa, että vielä viime viikolla tässä salissa kokoomus esitti lisämenoja, satoja miljoonia lisää yritystukiin, yli 100 miljoonan veronalennusta, lisärahaa viljelijöille, kulttuurialan toimijoille, liikunta-alan toimijoille, lisärahaa lentoliikenteen ostopalvelusopimuksiin ja sairausvakuutuksen korvauksiin erikoisvarustettujen taksien korkeammista kustannuksista. [Antti Kurvinen: Miten ne maksetaan? Velalla! Velkapuolue!]

Arvoisa puhemies! Nämä ovat varmasti kaikki oikein tärkeitä menoja, mutta milläs nämä rahoitetaan? Eivätkös ne ole velalla? Arvoisa kokoomus, edustaja Orpo, teidän pitäisi nyt pikkuhiljaa päättää, mikä teidän kantanne on: kannatatteko te elvytystä vai leikkauksia? [Puhemies koputtaa]

Arvoisa puhemies! Mikä olisi se vaihtoehto, jos me nyt antaisimme yritysten mennä konkurssiin, jos työttömyys tulisi, jos emme tukisi kuntia tai sairaanhoitopiirejä? Arvoisa hallitus, [Puhemies koputtaa] mikä olisi vaihtoehto tälle lisäbudjetille?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt tuli kysymys sekä hallitukselle että edustaja Orpolle. [Naurua] — Ministeri Kulmuni ensin.

16.49 Valtiovarainministeri Katri Kulmuni (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Emme me tavallisissa olosuhteissa tekisi tämänkaltaisia lisätalousarvioesityksiä eduskunnalle, mutta kun maassa on ollut viruspandemia, jonka seurauksena ovat olleet monet ravintolat, kaupat, liikkeet kiinni, [Anne-Mari Virolainen: Te määräsitte ne!] ihmisten liikkumista on rajoitettu, yritysten toimintaedellytykset heikentyneet, niin eikö se ole myös opposition mielestä kohtuullista, että valtio koettaa jotenkin avittaa sitä tilannetta, et-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 87/2020 vp

tei maahan tule massatyöttömyys tai konkurssiaalto? Toistaiseksi — toistaiseksi — me olemme välttyneet tältä, ja siksi me olemme tehneet niin paljon toimia vaikkapa yritysten tukemiseksi. Iso osa tästä lisätalousarvioesityksestä, jota te nyt kritisoitte, on vaikkapa se kustannustuki yrityksille tai se työllisyysrahaston tuki. Haluaako kokoomus, että työn verotus kiristyy? [Välihuutoja kokoomuksen ryhmästä] Toki te olette esittäneet paljon menolisäyksiä, että olisihan sekin linjanmuutos. Mutta me elämme poikkeusoloissa, ja siksi on ollut niin poikkeuksellisia toimia. Mutta velkaantuminen täytyy pystyä taittamaan, ja siihen paras keino [Puhemies koputtaa] ovat uudistukset, ja niitä tarvitaan. [Kai Mykkänen: Missä ne ovat?]

16.50 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä, kokoomus on kannattanut ja kannattaa elvytystoimia, ja lisätalousarvioesityksessä on hyviä sellaisia. Ongelma on se, että ei ole yhtään päätöstä, ei mitään suunnitelmaa siitä, miten se velka jonain päivänä maksetaan pois, ei mitään käsitystä, ja velkamäärä on valtava: 20 000 miljoonaa otetaan tänä vuonna uutta velkaa. Tärkeitä kohteita kyllä, mutta minä ehdotan ja kokoomus ehdottaa, että hallitus kiireesti valmistelee kokonaisvaltaisen, konkreettisen suunnitelman talouden elvyttämisestä, ja siihen pitää tuoda ne elementit, jotka pääministeri luetteli: elvytys, rakenteelliset toimet, työllisyystoimet ja säästeliäisyys. Kokonaisvaltaisen näkemys myöskin antaa oikeutuksen sille, että te käytätte näin valtavan määrän rahojaa. Bruttokansantuotteeseen suhteutettuna julkisen sektorin koko kasvaa prosenttiyksikköjä.

Tätä sosialismin marssia ei näköjään pysty pysäyttämään edes keskustelupuolue. [Puhemies koputtaa] Te iloitsette siitä, että menoja lisätään. Tehkää yhdessä suunnitelma, tuokaa se meille. Otetaan tilanne haltuun.

16.52 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työ on jo käynnissä, ja voin, edustaja Orpo, teille todeta, että ennen juhannusta hallitus tulee käymään läpi Hetemäen työryhmän raportin ja esitysten pohjalta sen jälleenrakennuspolun, minkä Suomi tarvitsee tästä kriisistä ulos.

16.52 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aikaisemmin kokoomus ainakin halusi esiintyä puolueena, joka on kansainvälinen, ja katsoa yli Suomen rajojen. Nyt näyttää siltä, että kokoomus on käpertynyt maan rajojen sisäpuolelle ja kuvittelee, että yksistään täällä nyt tehdään toimenpiteitä. Juuri tuli tieto 130 miljardin euron paketista, jonka Saksa tekee Merkelin, Angela Merkelin, johdolla. [Antti Kurvinen: Onko Merkel sosialisti?] Kun puhuitte sosialismin marssista, niin ilmeisesti Angela Merkel on teidän näkökulmastanne sosialisti.

Arvoisa puhemies! Myös se on erikoista, että kun täällä on viikosta toiseen kuultu, miten hallitus ei laita tarpeeksi rahaa, ja kun nyt on mittava lista, satoja miljoonia esitetty lisää menoja, niin te sanotte, että ei saakaan käyttää menoja vaan nyt pitäisi leikata. Arvoisa pääministeri, kun kokoomus nyt kritisoii lisätalousarviossa tätä elvytystä, niin oletteko kuulleet yhtäkään kohdetta, mistä kokoomus on ilmoittanut olevansa [Puhemies koputtaa] valmis leikkaamaan, niistä, joihin hallitus on nyt laittamassa rahaa? [Jussi Halla-aho: Nyt tulee tiukkaa prässää hallitukselle!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 87/2020 vp

16.53 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy kylä myöntää, että en ole kuullut. [Paavo Arhinmäki: En ole minäkään!] Ehkä kokoomus tässä salissa avaa niitä toimia, joita te jättäisitte tekemättä tämän lisätalousarvion osalta. Ovatko niitä sitten ne panostukset suomalaiseen infrastruktuuriin, raiteisiin, teihin, teollisten investointien tukemiseen, joita hallitus tällä hetkellä tekee? Tulisiko jättää tukematta kuntia tässä erittäin vaikeassa talousahdingossa? Jättäisittekö tukematta lapsia ja nuoria, kun taas hallitus teki merkittävän paketin lasten ja nuorten auttamiseen? Jättäisittekö tekemättä nämä osaamis- ja koulutuspanostukset? Olisi mielenkiintoista kuulla, mitkä ovat ne kohteet, mitkä kokoomuksen mielestä eivät ansaitse tässä kriisitilanteessa kohdennettuja toimia. [Paavo Arhinmäki: Nyt kuullaan leikkauslista!]

16.54 Anne-Mari Virolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! En todellakaan tule esittämään mitään leikkauslistaa, vaan jatkan huoltani siitä, että tämä velkavuori kasvaa. Mutta sen lisäksi, että yleinen velka kasvaa — kun te olitte huolissanne lapsista ja nuorista, niin minä olen huolissani suomalaisista ihmisistä, jotka eivät tänä päivänä uskalla mennä sairaalaan — meillä hoitovelka kasvaa aivan valtavasti ja meillä hoitotakuut [Paavo Arhinmäki: Eli pitäisi laittaa enemmän rahaa sairaanhoitoon!] menevät yli. Te olette nyt tässä lisätalousarviossa antaneet kuntapaketissa 200 miljoonaa euroa sairaanhoitopiireille. Jos te olette kuunnelleet, mitä viestiä sairaanhoitopiireistä on tullut, niin se on se, että tämä koronakriisi aiheuttaa 620 miljoonan alijäämän tänä vuonna. [Vasemmalta: Eli te haluattekin lisää rahaa? Mitä se kokoomus haluaa?] Se, että ihmisiä ei hoideta, heiltä diagnoosit jäävät saamatta, tulee aiheuttamaan meille ihan valtavia haasteita jatkossa. [Paavo Arhinmäki: Me ollaan samaa mieltä siitä! Te haluatte siis lisää rahaa! — Erkki Tuomioja: Ja lisää velkaa! — Puhemies koputtaa] Minä haluaisin kuulla sen, mitä hallitus sanoo näille terveydenhuollon ammattilaisille, jotka ovat joustaneet, [Puhemies koputtaa] venyneet, ja he ovat nyt huolissaan kassakriisin [Puhemies: Nyt ei jousteta enää ajasta!] aiheuttamista mahdollisista [Puhemies koputtaa] yt-neuvotteluista.

16.55 Valtiovarainministeri Katri Kulmuni (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia kysymyksestä. Minä olen hieman hämmentynyt, haluaako kokoomus nyt siis lisämenoja vai vähentää niitä menoja. [Vasemmalta: Lisää velkaa!] Te olette tehneet kyllä koko ajan lisää esityksiä. Kaikki, mitä hallitus on tehnyt, on ollut riittämätöntä menolisäysten suhteen, ja minä tulkitsin myös edustajan puheenvuoron siten, että tämä sairaanhoitopiireille kohdentuva noin 200 miljoonaa euroa on sekin suuruudeltaan liian vähäinen. [Kimmo Kiljunen: Sehän oli niin!] Ja kuitenkin hallitus tukee kuntakenttää kaikkienensa reilusti yli miljardilla eurolla. Siellä on valtionosuuksiin muutoksia, siellä on harkinnanvaraisia valtionosuuksia, yhteisöveron jako-osuuksia. Iso osa tästä lisätalousarvioesityksestä on veronsiirtoja ensi vuodelle ja vaikkapa arvonlisäveroista siirtyviä palautuksia, jotka tulevat vasta ensi vuonna — kokoomus kai toivoi, että nekin olisi annettu suoraan, niin että ne eivät palautuisi koskaan valtiolle — joten kyllä me olemme koettaneet tässä tilanteessa tasapainoilla tämän vaikean pandemian [Puhemies koputtaa] mutta myös julkisen talouden ja tulevaisuuden kanssa.

16.56 Mauri Peltokangas ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä käydään nyt keskustelua, jossa kansa jälleen suu auki ihmettelee, mitä se hallitus vastaa. Se on ihan hyvä, että nyt tulee hyviä vastauksia — siihen on koulut käyty.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 87/2020 vp

Vasemmistolainen sosiaalibudjettihallitus on käyttänyt kaikki pelimerkit. Liikkumavaraa ei enää yksinkertaisesti ole. Euroalueelta uhkaavat uudet vastuut. Mihin tässä ollaan menossa? No joo, jokainen tietää sen: tässä vähän aikaa sitten keskusteltiin elvytyspakeeteista, jotka tosiasiaassa ovat velkavankeuspaketteja ja niitti liittovaltiokehitykseen. Se on täysin selvä asia.

Keskustapuolueen edustajat täällä julistavat, kuinka Suomi ei hyväksy sitä tai tätä yhteisvastuupakettia meille. Kertokaa, arvoisa keskusta, [Antti Kurvisen välihuuto] miten 1,7 prosentin vallalla siellä te sanelette yhtään mitään. Suomea viedään kuin kuoriämpäriä tällä menoa. Hallitus, lupaatteko kansalle, että Suomi vastustaa liittovaltiokehitystä? Se jos jokin on kallista. — Kiitos.

16.58 Valtiovarainministeri Katri Kulmuni (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Liittovaltiokehitystä ei löydy Suomen hallituksen hallitusohjelmasta. [Mauri Peltokangas: Loistavaa!] Ei se sisälly varmastikaan myöskään siihen, mikä lopputulema tulee olemaan tuolta neuvotteluista, jotka nyt alkavat elpymisrahastosta. Me noudatamme Suomen perustuslakia ja itse asiassa sitä sopimusta, jolla Suomi on liittynyt aikanaan Euroopan unioniin, ja sitä täytyy noudattaa kaikkien ja kaikissa asioissa, mistä päätetään vaikkapa tämän elpymisrahaston puitteissa. Se, mitä päämiehet, eurooppaministeri tai valtiovarainministeri, päättävät omassa kokouksessaan — kyllä nämä kohdat, joihin tekin viittasitte, päätetään kaikkien maiden yksimielisyydellä, ja Suomen ääni on aivan yhtä tärkeä ääni kuin minkä tahansa muunkin maan ääni, joten älkää, hyvä edustaja, vähätelkö tämän maan vaikutusvaltaa. [Mauri Peltokankaan välihuuto] Meillä on aivan samanlainen ääni kuin jokaisella muullakin Euroopan unionin jäsenmaalla.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Vielä tämän aihealueen esille nostanut edustaja Mykkänen.

16.58 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä hallitus oli arvatenkin etukäteen päättänyt syyttää kokoomusta siitä, missä ovat meidän leikkauksemme. Eihän meillä kukaan esittänyt täältä, että pitäisi leikata. [Antti Kurvinen: Kokoomus esitti! — Välihuutoja vasemmalta] Meidän kritiikkimme, joka on yritetty aika moneen kertaan tässä sanoa, on se, että jos tehdään 5 miljardin menolisäykset, niin täytyisi samalla tehdä ne pysyvästi työllisyysastetta parantavat uudistukset, [Petteri Orpo: Aivan, seuraavaksi kuullunymmärtämiskurssille!] jolloin tämän laskun maksaminen ei käänny veronkorotukseksi tai pitkäaikaisessa ylivelkaantumisessa meidän lasten päälle, jolloin ei anneta sellaista mielikuvaa yrittäjille, että täällä tulevat kohta verot nousemaan, mikä vie halut investoida ja palkata. Tämä on se pointti.

No, hyvää oli se, että pääministeri sanoi, että jo ennen juhannusta linjataan päätöksiä ja erityisesti että budjettiriihessä elokuussa nyt sitten tehdään nämä työllisyyspäätökset. Täällä keskustalaiset vahvistivat, että se paikallinen sopiminen on tulossa. Nyt kysyn tässä: onko siis elokuussa se hetki, kun hallitus viimein päättää tämän yhden rakenteellisen toimen, paikallisen sopimisen, osalta, [Puhemies koputtaa] mikä on se Suomen malli, jolla me aidosti pääsemme lähemmäs Ruotsin tilannetta ja saamme työllisyyttä nostettua? Onko näin?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Onko näin, pääministeri Marin?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 87/2020 vp

17.00 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä peräänkuulutin sitä, mitkä ovat ne kohteet, joihin kokoomus jättäisi nyt kohdentamatta, ja kysyin, onko se kuntien kokonaisuus — sairaanhoitopiirit eivät ilmeisesti ainakaan ole, kun sinne haluttaisiin huomattavasti enemmän rahaa — onko se lasten ja nuorten paketti, ovatko ne nämä tärkeät infrapanostukset, joita kohdennetaan maakuntiin myös sen takia, jotta saadaan elinkeinohankkeita tuettua ja sitä kautta kasvua ja työllisyyttä Suomeen. Eli mihin te jättäisitte kohdentamatta, kun kokoomus toisella kädellä kritisoi sitä, että paketti on liian iso, ja toisella kädellä vaatii enemmän rahaa? Mikä on se kokoomuksen linja tähän?

Hallitushan kulkee sillä Suomen keskeisten talousvaikuttajien viitoittamalla tiellä, Vihriälän työryhmän tiellä, eli nyt tehdään investointeja, nyt elvytetään, hoidetaan akuuttia kriisiä, [Petteri Orpo: Te otatte vain rusinat pullasta!] ja myöhemmässä vaiheessa tulemme tekemään myös niitä rakenteellisia uudistuksia, joilla Suomen taloutta saadaan tasapainotettua ja kuntoon. Mutta on myös tärkeää, että oikeita toimia tehdään oikea-aikaisesti. [Puhemies koputtaa] Nyt tämän kriisin keskellä ei ole oikea aika tehdä leikkauslistoja eikä oikea aika kiristää vyötä, vaan nyt tarvitsemme niitä uudistuksia, jotka auttavat taloutta kasvuun.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Tämä aihealue on nyt käsitelty.

Kysymyksen käsittely päättyi.